

**JAVNI POZIV ZA POTICANJE AUDIOVIZUALNIH DJELATNOSTI I STVARALAŠTVA, 2. ROK 2024. /
DUGOMETRAŽNI DOKUMENTARNI FILM UMJETNIČKI SAVJETNIK: ROBERT TOMIĆ ZUBER**

**KATEGORIJA: POTICANJE RAZVOJA SCENARIJA I RAZVOJA PROJEKATA DUGOMETRAŽNIH IGRANIH,
DUGOMETRAŽNIH DOKUMENTARNIH I ANIMIRANIH FILMOVA – RAZVOJ SCENARIJA
DUGOMETRAŽNIH DOKUMENTARNIH FILMOVA – 11. rujna 2024.**

Na drugom pozivu ove godine prijavljeno je **28 projekata** za razvoj scenarija, što je porast od jednog projekta više naspram prošlog poziva. Svi projekti su razmatrani, odnosno predana je za njih sva potrebna dokumentacija.

Veseli činjenica da u početnoj fazi razvoja scenarija postoji interes za pričanja vrlo različitog spektra tema. Od osobnih, intimnih, do onih društveno relevantnih tema koji istražuju određene fenomene u društvu u kojem živimo i da se ta različitost povećala naspram prošlog poziva. Ono što se i u ovom pozivu može primijetiti, jest manja okrenutost temama iz sadašnjice. Veći je fokus autora u prošlost, koja im ostaje čini se u većem djelu prijava izvor motiva za njihove projekte. Za svaki od tih projekata ne može se reći, bilo da su predloženi za potporu, ili su odbijeni da nisu interesantni za kretanje u filmski projekt, ali je zanimljivo da istraživački film kao format izostaje i iz ovog poziva. Ono s čim određeni broj autora ima problem i u ovom pozivu, jest svojevrsno nerazlikovanje prikladnosti njihova projekta za televizijsku proizvodnju više od autorskog filma. Pa, iako neki projekti te odlike koje bi trebao imati autorski kreativni dokumentarac nemaju, autori s velikim uvjerenjem i dalje prijavljuju tu vrstu prije svega tv formata na ovaj natječaj. I na ovom se pozivu nastavio trend manjeg fokusa na dramatsku strukturu njihova buduća projekta, u kojem čitam prije svega svojevrsno prepričavanje podataka, umjesto same filmske radnje.

Oni projekti koje predlažem za potporu, valja reći kako imaju ambiciju autorskog dokumentarnog filma, i već u ovoj fazi viziju kako bi taj film trebao izgledati, biti strukturiran. Svojim autorskim fokusom donose priče koje nose bitno društvenu relevantnost.

Između tih projekata, odabrano je **10 projekata** za prijedlog Hrvatskom audiovizualnom vijeću za sufinanciranje u ovoj **kategoriji** u ukupnom iznosu od **50.000,00 eura**.

1. BRODOVI KOJI SE ODUPIRU UMJETNOSTI ILI O GLUPOSTI, Vlatka Vorkapić (scenaristica i redateljica), predloženi iznos potpore: 5.000 eura

Vrlo neobičan tematski i konceptualno projekt autorice Vlatke Vorkapić, tematizira fenomen gluposti, ali na način da je pokušava oživotvoriti i suočiti sa samom sobom – odnosno njenom vlastitom glupošću. U svom sinopsisu autorica elaborira što sve smatra glupošću, i zašto se njome autorski bavi. Rezultat je već na razini sinopsisa zabavan tekst, koji najavljuje svojevrsnu doku-komedije ili mogući mockumentary. U svakom slučaju čini se argumentirana teza, kako je najefikasnije s glupošću se boriti humorom, satirama. Da se radi o toliko univerzalnoj temi, da može funkcionirati kao ona koja interesira kako hrvatsku publiku, tako i onu europsku pa i svjetsku, slažem se s autoricom. Njen treatment nastavlja elaborirati njen autorski interes za glupost kao takvu, navodeći primjere koji su već ovako pisani prilično humorni. Iz čega se već može iščitati ton koji će autorica vjerojatno koristiti u svom filmu. U svakom slučaju, jedan od najneobičnijih prijedloga na ovom pozivu, koji pritom izgleda kao moguć i izvediv. Iako će puno toga ovisiti i biti na leđima same autorice.

2. DARWIL, Tin Bačun (scenarist i redatelj), predloženi iznos potpore: 5.000 eura

Ispričati vrlo kompleksnu, društveno relevantnu, povijesnu priču koristeći kao pokretački motiv jedan predmet rijetko je olako moguće u dokumentarnom filmu. No čini se da već u ovoj fazi razvoja scenarija autoru Tinu Bačunu to polazi za rukom. Predlažući vrlo osobnu priču kroz restauraciju djedova sata marke Darwil, autor donosi prikaz jedne cijele epohe bivše Jugoslavije. Propitujući njene moguće temelje na šarenoj laži, pa čak i na nivou možda izmišljenog cijelog branda jednog sata, made in Switzerland? Nudeći čini se uzbudljiv film ceste, sa sjajnim soundtrackom, u kombinaciji s elementima istraživačkog novinarstva. Dajući naglaske moguće vrlo uzbudljivog projekta o cijeloj jednoj generaciji kroz sat koji je ta generacija nosila.

3. FRED, PRIČA O LJUBAVI, Tomislav Domović (scenarist), predloženi iznos potpore: 5.000 eura

U svojoj osnovi, prijedlog biografskog filma o nedavno preminulom političaru, nekadašnjem branitelju, bivšem logorašu Fredu Matiću dobro došla je inicijativa autora Tomislava Domovića. Ono što u svom prijedlogu nudi u ovoj razvojnoj fazi jest pravocrtni biografski dokumentarac, ipak nešto konvencionalnijeg okvira unatoč tvrdnjama autora. Ipak u svojoj nam osnovi autor daje jedan dokument vremena, sa sugovornicima (suprugom, suradnicima, prijateljima) koji mogu pomoći u rekonstruiranju njegova života. Života kojeg vrijedi zabilježiti kamerom.

4. GOVEDARICA, Tiha K. Gudac (scenaristica i redateljica), Antitalent (produkcija) predloženi iznos potpore: 5.000 eura

Govedarica autorice Tihe Gudac na prvi mah daje dojam jednodimenzionalne priče o eskapizmu jedne mlade žene što na razini sinopsisa služi kao pametno ponuđeni cliffhanger već na samom početku čitanja ovog prijedloga. No ulazeći dublje u sam treatmenta autorice, odmah se nudi dodatna stupnjevitost u kazivanju njene priče. Od odabira protagonistice Antonije Tomaš, koja odlazi sa svojih 25 godina i svojih 50 krava u napušteno selo u izoliranom djelu Biokova (što je samo po sebi već dovoljan argument za gledateljevu intrigu), do strukture koju autorica bira prilikom pričanja ove priče – „od

proljetnog izlaska u svijet do ponovnog zimskog povlačenja Antonije...“. Ovaj iznimno protagonistički film, ili kako ga titulira autorica character driven dokumentarac, autorica vidi kao promatračku formu. U kojoj svojevrsna iznimka, žena među muškarcima uzgajivačima goveda, postaje san protagonistice koju autorica prati. Istovremeno donoseći nam priču žene koja u tradicionalnom okruženju razbija stereotipe, autorica govori i o kraju predstavljenog u lokaciji na kojoj snima. U svom prijedlogu to čini s poštovanjem, promatrački, neosuđujuće. Ostavljajući gledatelju/čitatelju da donese svoj sud.

5. IZA OTVORENIH VRATA, Nikola Kuprešanin (scenarist i redatelj), predloženi iznos potpore: 5.000 eura

Sada već etablirani scenarist Nikola Kuprešanin, odlučuje se na rizičan autorski potez u svrhu dodatnog ohrabrenja pričanja o temi mentalnog zdravlja. Koje, iako ispravno u svom sinopsisu ističe kao temu za koju ima primjera u našoj kinematografiji, poput dok. filma „Veće od traume“ Vedrane Pribačić, ili igranog filma „Sigurno mjesto“ Juraja Lerotića, još uvijek je nedovoljno zastupljena. Upravo psihoterapija još uvijek u nekim slojevima našeg društva zvuči kao ogromni osobni narodski rečeno – bauk. Imati svog psihijatra još uvijek je tabu, i nešto što ne treba okolini priznati. Kuprešanin upravo to čini. Priznaje da ima potrebu za psihoterapijom, da je odlazio psihoterapeutkinji s kojom se ispred kamera nalazi nekoliko godina nakon što je njihov proces terapije završio. Uz sve to u projekt je uključena i autorova supruga, i sama psihoterapeutkinja s kojom se ne libi prikazati i izazove u njihovu braku. Sam proces psihoterapije opisan u treatmentu, dvojbe koje donose autorove anksioznosti zorno su opisane. Zapravo, cijeli ovaj projekt čini se kao svojevrsno ohrabrenje okolini, da se iste situacije u smislu mentalnog zdravlja ne treba sramiti. I već u tom dijelu ispunjava potrebnu funkciju ovakvog dokumentarnog filma.

6. NASLJEDSTVO, Vedrana Pribačić, Mirta Puhlovski (scenaristice), Vedrana Pribačić (redateljica), Metar60 (producent), predloženi iznos potpore: 5.000 eura

Po drugi put prijavljeni projekt „Nasljedstvo“ autorice Vedrane Pribačić i Mirte Puhlovski ovoga puta puno temeljitije ekspliciraju prije svega svoj koncept projekta, a onda i samu temu, odnosno nekoliko njih kojima je tek početak ona o sudskom procesu, u kojem se osporava ugovor o doživotnom uzdržavanju koji je s majkom i bakom bivše supruge i svoje kćeri, pod sumnjivim okolnostima sklopio bivši suprug i otac protagonistica. Osim što donosi priču o sve većem broju prevara kada su spomenuti ugovori sa starijim osobama u pitanju, ovaj projekt donosi i kompleksnu obiteljsku priču u kojoj su centralni likovi majka Lili i kćer Nina/Nika. U svom treatmentu jasno naznačuju kako namjeravaju strukturu filma iznijeti na dva stupa, perspektive majke i perspektive kćeri. I pritom ne donose samo obiteljsku priču, već iznimno društveno relevantnu temu.

7. PRAZNOVJERJE SLOBODE – MISTERIJ SVETOG MARINA, Morana Ikić Komljenović (redateljica i scenaristica), predloženi iznos potpore: 5.000 eura

Povijesna tema velik je zadatak za dokumentarni film, koji želi biti povijesno točan ali istovremeno i intrigantan i zanimljiv gledatelju. Utoliko je intrigantan sam interes autorice Morane Ikić Komljenović prije svega za format, a tek onda za samu temu filma. U svom sinopsisu autorica vješto objašnjava interes za tu temu, kao i strukturu budućeg filma. Kao i način kako misli povezati prošlost, sa sadašnjosti. Pa i

povezujući dva posve drugačija lokaliteta – San Marino i Rab. Povezujući legendu kako je ovaj grad državu Republiku San Marino, osnovao Rabljanin klesar, danas štovan kao sv. Marin. U treatmentu autorica nadalje daje jasne odgovore na pitanja kako će strukturirati svoj povijesni film, ne koristeći igrane rekonstrukcije, već sadašnjost kao alat kojim se koristi da bi došla u tu povijest. I to također čini vrlo zanimljivo, kako u San Marinu, tako i u Rabu.

8. TAKO JE GOVORIO KORADO, Zoran Krema (scenarist i redatelj), Udruga Okodoko (produkcija) predloženi iznos potpore: 5.000 eura

Doista je čudno da o Koradu Korleviću, astronomu koji je zvjezdarnicu u Višnjanju nakon 40 godina djelovanja, doveo do trećeg mjesta u svijetu po broju objavljenih asistencija u određivanju orbita novootkrivenih opasnih objekata u svemiru, nema biografskog filma. Stoga autorski interes Zorana Krema dolazi kao dobrodošla inicijativa da se o njemu snimi biografski dokumentarni film. Ono što u svom treatmentu autor pak nudi, nije klasični biografski film sa sugovornicima koji idealiziraju protagonista, već svojevrsno praćenje protagonista u njegovoj svakodnevnici, kroz koju tematizira biografiju s protagonistom kroz postavljene razgovore i neformalnu konverzaciju značajno odmaknutu od forme klasičnog intervjua. Čini se nekonvencionalan film za nekonvencionalnu ličnost.

9. TBF, Damir Janaček (redatelj i scenarist), predloženi iznos potpore: 5.000 eura

Autor Damir Janaček u svom predloženom sinopsisu vrlo precizno i jasno predlaže priču o poznatoj glazbenoj splitskoj grupi TBF u maniri glazbenih dokumentaraca, kojih nažalost u ovoj kvaliteti nema previše u recentnoj produkciji. Pritom svoje junake, čiju svojevrsnu biografiju donosi, ne gleda kao bezgrešne superheroje već donosi realni pregled njihova nastanka. Svoj scenarij strukturira kroz tri čina, prolog i epilog. U ovome ima svojevrsne nostalgije prema vremenima kada je TBF nastajao, ali i realna pogleda razloga njihova uspjeha. Kroz godine njihova razvoja, paralelno se i društvo u kojem nastaju mijenjalo, pa Janačekov projekt postaje i svojevrsno retrospektivno ogledalo dekada koje su paralelno s razvojem grupe prolazile. Ovaj film postaje kako glazbeni tako i sociološka studija jednog društva.

10. ZAJEDNO, Silvio Jesenković, Snježana Tribuson (koscenaristi), Snježana Tribuson (redateljica), Metar60 (producent) predloženi iznos potpore: 5.000 eura

Autori u ovoj prijavi ulaze u dijalog s umjetničkim savjetnikom, započevši svoju prijavu razlikama u recentnoj i prethodnoj prijavi koja je najviše vidljiva u njihovu *treatmentu*. Radi se o važnoj temi očuvanja nestajuće židovske zajednice na prostoru bivše Jugoslavije. Donose simboličnih zasad šest sudbina, koje isprepliću u njihovim nastojanjima da otrgnu svoje sudbine zaboravu i sudbine njihovih zajednica. Svaka od tih priča slična je koliko i različita i može dobro funkcionirati u svojevrsnoj freski teme koja je ovim projektom predložena, bilo da se radi o potrazi za predmetima iz sinagoge, održavanju židovskih narodnih plesova, podučavanju o holokaustu, ili zapisivanju tj. nanovo otkrivanju preostalih imena na pojedinom židovskim grobovima u vrijeme kada pitanje židovske manjine, njihove kulture i tradicije postaje pitanje pritisnuto globalnom ratnim događajima na koje ljudi poput protagonista ovog filma nemaju utjecaja. Time ovaj projekt postaje dodatno bitan.